

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚ/ΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Σ.Α.Τ.Ε.

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 105/2008

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Α'

Συνεδρίαση της 27^{ης}-2-2008

Σύνθεση

Πρόεδρος: Θεόδωρος Ρεντζεπέρης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Βλάσιος Ασημακόπουλος, Χρήστος Παπαδόπουλος, Νικόλαος Μουδάτσος, Ανδρέας Γραμματικός, Φοίβος Ιατρέλλης.

Εισηγητής: Χρήστος Μητκίδης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθ. πρωτ. 1894/24-10-2007 του Γραφείου Υφυπουργού της ΓΓΔΕ, το οποίο απηύθυνε ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Ανωνύμων Τεχνικών Εταιρειών και ΕΠΕ (ΣΑΤΕ), και διαβιβάστηκε στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου από τον Υφυπουργό με επισημειωματική πράξη του.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται αν νομίμως η Γνωμοδοτική Επιτροπή τήρησης του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων ζητά από την εργοληπτική επιχείρηση ΤΟΞΟΤΗΣ Α.Τ.Ε. την προσκόμιση στοιχείων προκειμένου να διαπιστώσει την τήρηση των δεικτών βιωσιμότητας, στα πλαίσια έκτακτης αναθεώρησης του πτυχίου της επιχείρησης.

Επί του ερωτήματος αυτού το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Α. 1. Στο άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 1418/84 ορίζεται ότι την κατασκευή δημοσίων έργων αναλαμβάνουν ημεδαπές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) και στην αντίστοιχη με το έργο κατηγορία και τάξη εγγραφής. Το ΜΕΕΠ τηρείται στο Υπουργείο Δημοσίων Έργων, σύμφωνα με το άρθρο 16 του νόμου.

Περαιτέρω, κατά την **παρ. 4 του ίδιου άρθρου**, η εγγραφή μιας επιχείρησης και η διατήρηση της εγγραφής αυτής με την αναθεώρησή της αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ανάληψη από την επιχείρηση αυτή της κατασκευής δημοσίου έργου.

2. Στις παρ. 8, 10 και 11 του άρθρου 16 του ν. 1418/84, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 4 του ν. 2940/2001, ορίζονται τα ακόλουθα:

«8. Η κατάταξη στις κατηγορίες και τις τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ. ισχύει για μία τριετία (τακτική αναθεώρηση). Κατ' εξαίρεση η έκτακτη κατάταξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων που προέρχονται από συγχώνευση επιχειρήσεων του Μ.Ε.ΕΠ., οι οποίες και κρίνονται με τη διαδικασία που προβλέπεται στις παραγράφους 17 και επόμενες, ισχύει για μία εξετία.

10. Η υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. μπορεί να ενεργήσει οποτεδήποτε έκτακτη αναθεώρηση αν διακριβωθούν νεότερα δυσμενή στοιχεία που επηρεάζουν αρνητικά την ομαλή και αξιόπιστη λειτουργία της επιχείρησης, διαγράφοντάς την από ορισμένες ή όλες τις κατηγορίες έργων ή υποβιβάζοντάς την από την τάξη της εγγραφής της.

11. Η τακτική ή έκτακτη αναθεώρηση μπορεί να συνδυασθεί με μεταβολή στις κατηγορίες και τάξεις για τις οποίες είχε εγκριθεί στο παρελθόν η εγγραφή της επιχείρησης. Η μεταβολή αυτή μπορεί να περιλαμβάνει και διαγραφή από κατηγορίες ή υποβιβασμό σε τάξη, έστω και αν αυτό δεν ζητήθηκε από την επιχείρηση.»

3. Εξ άλλου στο άρθρο 42 παρ. 6 του ν. 3316/2005 ορίζονται σχετικά τα ακόλουθα:

«Η παράγραφος 27 του άρθρου 16 του Ν. 1418/1984 (ΦΕΚ 23 Α'), όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της από το άρθρο 4 του Ν. 2940/2001 (ΦΕΚ 180 Α'), αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε ως εξής:

«27. Οι δείκτες βιωσιμότητας, όπως ορίζονται στις παραγράφους 23 και 26, λαμβάνονται υπόψη μόνο κατά την τακτική και την, με πρωτοβουλία της επιχείρησης, έκτακτη αναθεώρηση των επιχειρήσεων του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) και **δεν θεωρούνται δυσμενές στοιχείο** κατά την έννοια της παραγράφου 10, για τη διενέργεια έκτακτης αναθεώρησης της εγγραφής των εργοληπτικών επιχειρήσεων.»

4. Κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 15 του άρθρου 16 του ν. 1418/1984 εκδόθηκε η απόφαση **Δ15/οικ/1056/20-1-2006 (ΦΕΚ Β' 102) του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ**, η οποία ορίζει στις κρίσιμες διατάξεις της τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1 παρ. 2

«Η Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ. του άρθρου 2 είναι αρμόδια για την εγγραφή, την αναθεώρηση εγγραφής και κατάταξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο Μ.Ε.ΕΠ. μέχρι και την 5η τάξη. Για την εγγραφή, αναθεώρηση εγγραφής και κατάταξη στις τάξεις έκτη (6η) και έβδομη (7η) εκδίδεται απόφαση από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ύστερα από γνώμη της επιτροπής Μ.Ε.ΕΠ. Η υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., με υπογραφή του Προϊσταμένου της, εκδίδει τις

πρωτότυπες βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. (πτυχίο), ύστερα από την έκδοση της σχετικής απόφασης κατά τα ανωτέρω.»

Άρθρο 5 - Έκτακτη αναθεώρηση με πρωτοβουλία της υπηρεσίας

«1. Οι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. επιχειρήσεις υποχρεώνονται να ανακοινώνουν εγγράφως στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., μέσα σε **προθεσμία ενός μηνός** από την επέλευση τους, τις μεταβολές στα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την εγγραφή και κατάταξή της, εφόσον αυτές αφορούν απώλεια των κατωτέρων νομίμων αποδεκτών ορίων κατάταξης (στελέχωση, κεφάλαιο, πάγια στοιχεία κ.λ.π.) και να αναπληρώνουν τις σχετικές ελλείψεις μέσα σε προθεσμία δυο μηνών από την υποβολή της ανακοίνωσης.

2. Αν με υπαιτιότητα της επιχείρησης οι μεταβολές δεν γνωστοποιηθούν και δεν αναπληρωθούν οι ελλείψεις εμπρόθεσμα, επέρχονται οι ακόλουθες συνέπειες, όταν με οποιονδήποτε τρόπο οι μεταβολές περιέλθουν σε γνώση της υπηρεσίας:

α) η επιχείρηση χάνει το δικαίωμα να αναπληρώσει τις ελλείψεις, και κινείται η διαδικασία έκτακτης αναθεώρησης της κατάταξης της στο Μ.Ε.ΕΠ.,

β) για τις ανάγκες ανάθεσης και εκτέλεσης των έργων η αναθεώρηση του πτυχίου της επιχείρησης ανατρέχει στο χρόνο επέλευσης της κρίσιμης μεταβολής.

Η διαδικασία της έκτακτης αναθεώρησης με πρωτοβουλία της υπηρεσίας κινείται επίσης στις περιπτώσεις που δεν υποβάλλεται, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη λήξη ισχύος της προηγούμενης, αίτηση για έκδοση Ενημερότητας Πτυχίου συνοδευόμενη με πλήρη δικαιολογητικά, από επιχείρηση που υπέχει σχετική υποχρέωση.

3. Εφόσον οι μεταβολές της παρ. 1 **δηλωθούν και αναπληρωθούν εμπρόθεσμα** οι ελλείψεις (εκτός των στοιχείων της Έκθεσης Δραστηριότητας), η Επιτροπή ΜΕΕΠ, εγκρίνει τις μεταβολές, μετά από εισήγηση της υπηρεσίας.

4. Εφόσον συντρέχουν λόγοι έκτακτης αναθεώρησης της κατάταξης εργοληπτικής επιχείρησης, η υπηρεσία την καλεί να λάβει γνώση των στοιχείων και να υποβάλλει τις αντιρρήσεις της, μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης. Μετά τη λήψη των αντιρρήσεων ή την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας η Υπηρεσία επαναξιολογεί την επιχείρηση και υποβάλλει το ταχύτερο δυνατόν εισήγηση στην Επιτροπή ΜΕΕΠ για την αναθεώρηση της εγγραφής και την τάξη ανά κατηγορία έργων στην οποία πρέπει να καταταγεί η επιχείρηση. Η Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ. αποφασίζει για την αναθεώρηση της εγγραφής και την κατάταξη της επιχείρησης, μετά από έγγραφη κλήση που κοινοποιείται σ' αυτήν, δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν τη συνεδρίαση. Κατά τα λοιπά, ως προς την απόφαση, την έκδοση της νέας βεβαίωσης, την γνωστοποίησή της στην επιχείρηση και τις συνέπειες έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 3.

5. Μετά την αναθεώρηση της εγγραφής και την έκδοση νέας βεβαίωσης καταχωρείται με μέριμνα της υπηρεσίας σχετική ανακοίνωση στην επίσημη ιστοσελίδα της Γενικής γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ggde.gr).»

Β. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Η εγγραφή των εργοληπτικών επιχειρήσεων και η κατάταξή τους στις τάξεις και κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη δραστηριοποίηση μιας επιχείρησης στην εκτέλεση δημοσίων έργων. Για την κλήση των επιχειρήσεων στους

διαγωνισμούς αντιστοιχείται η τάξη και κατηγορία της επιχείρησης με τις κατηγορίες των εργασιών ενός έργου και το ύψος του προϋπολογισμού κάθε κατηγορίας (άρθρο 2 του π.δ. 609/85).

2. Στο άρθρο 16 του ν. 1418/84, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 4 του ν. 2940/2001, προβλέπεται ότι τα πτυχία των εργοληπτικών επιχειρήσεων υπόκεινται σε τακτική αναθεώρηση, η οποία διεξάγεται **ανά τριετία**. Εξαιρετικά και μόνο για την πρώτη έκδοση των πτυχίων μετά την έκτακτη αναθεώρηση όλων των εργοληπτικών επιχειρήσεων η οποία διεξήχθη δυνάμει της παρ. 17 του άρθρου 4 του ν. 2940/2001, προβλέφθηκε η ισχύς των πτυχίων για μια **εξαετία μόνο για τις επιχειρήσεις που προήλθαν από συγχώνευση** (παρ. 8 του άρθρου 16 του νόμου). Η αναθεώρηση των πτυχίων διεξάγεται, όσον αφορά τις επιχειρήσεις μέχρι και την 5^η τάξη, από την Επιτροπή τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. (παρ. 2 άρθρου 1 της Υ.Α. που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 15 του άρθρου 16), ενώ για την εγγραφή και αναθεώρηση των πτυχίων της 6^{ης} και 7^{ης} τάξης εκδίδεται απόφαση από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ.

3. Εκτός της τακτικής, στις παρ. 10 και 11 του ίδιου άρθρου 16 προβλέπεται η διενέργεια έκτακτης αναθεώρησης του πτυχίου, είτε με πρωτοβουλία της υπηρεσίας, σε περίπτωση που περιέλθουν σε γνώση της πληροφορίες που θέτουν υπό αμφισβήτηση της κατάταξη μιας επιχείρησης, είτε και με πρωτοβουλία και αίτηση της επιχείρησης, η οποία στηριζόμενη σε ευνοϊκά στοιχεία χρηματοοικονομικής ικανότητας επιθυμεί την πρόωγη αναθεώρηση (πριν την τακτική) με σκοπό προδήλως την αναβάθμιση του πτυχίου της σε τάξη ανώτερη.

4. Ειδικά για την **έκτακτη αναθεώρηση με πρωτοβουλία της υπηρεσίας**, στην ίδια ως άνω Υπουργική Απόφαση ορίζεται κατ' αρχάς ότι οι εργοληπτικές επιχειρήσεις υποχρεούνται να δηλώνουν μέσα σε προθεσμία ενός μηνός την απώλεια κάποιας προϋπόθεσης εξ αυτών που αποτελούν τα απαραίτητα κατώτατα όρια για την εγγραφή στην τάξη και περαιτέρω εντός δύο (2) μηνών να προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες για την αναπλήρωση των ορίων.

Αν δεν προβούν σε εμπρόθεσμη δήλωση και αναπλήρωση, τίθενται υπό διαδικασία αναθεώρησης, κατά την οποία δεν μπορούν να αναπληρώσουν πλέον τα όρια, επιπλέον δε, εφόσον αναθεωρηθεί το πτυχίο, ο χρόνος αναθεώρησης ανατρέχει στον χρόνο κατά τον οποίο επήλθε η κρίσιμη μεταβολή στα στοιχεία της επιχείρησης (παρ. 2 άρθρου 5 της Υ.Α.). Η κύρωση αυτή για την απόκρυψη της δυσμενούς μεταβολής, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να απωλέσει η επιχείρηση (και κατά συνέπεια να αποκλειστεί του διαγωνισμού) το δικαίωμα συμμετοχής σε διαγωνισμό στον οποίο έλαβε μέρος με το

ιαλίο (ανώτερο) πτυχίο, αν υποθεθεί ότι στον εν λόγω διαγωνισμό δεν καλούνται επιχειρήσεις που διαθέτουν πτυχία ισοδύναμα με το νέο (χαμηλότερης τάξης) πτυχίο της συγκεκριμένης εργοληπτικής επιχείρησης.

5. Τα κρίσιμα όρια, η απώλεια των οποίων αποτελεί το εναρκτήριο γεγονός της έκτακτης αναθεώρησης, ορίζονται από το άρθρο 16 του ν. 1418/84 και ήταν τα ακόλουθα (πριν την τροποποίηση της παρ. 27 του άρθρου 16 με το άρθρο 42 παρ. 6 του ν. 3316/2005):

Σ.Α.Τ.Ε.

α) Η **στελέχωση** με συγκεκριμένο αριθμό στελεχών, εγγεγραμμένων στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ.), όπως προβλέπεται στις παρ. 20 έως 26 του άρθρου 16,

β) η διάθεση **Ιδίων Κεφαλαίων (Ι.Κ.)** συγκεκριμένου ύψους για κάθε τάξη πτυχίου (1^{ης} και άνω), εκ των οποίων ορισμένο ποσοστό πρέπει να αντιστοιχεί σε πάγια στοιχεία και μηχανολογικό εξοπλισμό (παρ. 21 έως 26 σε συνδυασμό με την παρ. 33 του ίδιου άρθρου) και

γ) η τήρηση των **δεικτών βιωσιμότητας** της επιχείρησης, που πιστοποιούν την οικονομική υγεία της, με τη σύγκριση ενεργητικού και παθητικού της επιχείρησης (βλέπετε παρ. 23 του άρθρου 16). Οι δείκτες βιωσιμότητας είναι δύο: ο πρώτος υπολογίζεται με τον τύπο $IK/ΣΥ > 1$ (δηλαδή Ίδια Κεφάλαια προς Σύνολο Υποχρεώσεων μεγαλύτερο της μονάδας) και ο δεύτερος με τον τύπο $ΚΕ/ΒΥ > 1$ (δηλαδή Κυκλοφορούν Ενεργητικό προς Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις μεγαλύτερο της μονάδας).

Υψίσταται βεβαίως και ένα τέταρτο κριτήριο κατάταξης των επιχειρήσεων, ήτοι η επίτευξη συγκεκριμένου ύψους **Κύκλου Εργασιών** (Κ.Ε.) εκ της εκτέλεσης έργων κατά την προηγούμενη τριετία (παρ. 26 β του άρθρου 16), όμως το κριτήριο αυτό δεν μπορεί από τη φύση του να μεταβληθεί κατά τη διάρκεια της αναθεωρητικής περιόδου, συνεπώς δεν νοείται λογικά η διενέργεια έκτακτης αναθεώρησης εκ του λόγου αυτού.

6. Περαιτέρω, μετά τη ρητή διάταξη του **άρθρου 42 παρ. 6 του ν. 3316/05** η τήρηση των δεικτών βιωσιμότητας **δεν λαμβάνεται πλέον υπόψη** κατά την διενέργεια έκτακτης αναθεώρησης με πρωτοβουλία της υπηρεσίας, οπωσδήποτε όμως λαμβάνεται υπόψη στην τακτική αναθεώρηση, καθώς και στην αναθεώρηση με πρωτοβουλία της επιχείρησης. Εκ της διατάξεως αυτής συνάγεται ότι η τήρηση των δεικτών όχι μόνο δεν μπορεί να αποτελέσει αφορμή για την έκτακτη αναθεώρηση, αλλά ούτε και να ελεγχθεί επ' ευκαιρία της έκτακτης αναθεώρησης που κινήθηκε για άλλο λόγο.

7. Τέλος, όπως προκύπτει (κυρίως) από τη διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 16 του ν. 1418/84, το εκδιδόμενο πτυχίο των εργοληπτικών επιχειρήσεων ισχύει για μία

τριετία μόνο όταν έχει προηγηθεί τακτική αναθεώρηση και όχι όταν έχει προηγηθεί έκτακτη με πρωτοβουλία της υπηρεσίας. Η ερμηνεία αυτή προκύπτει τόσο από τη σαφή γραμματική διατύπωση του νόμου («8. Η κατάταξη στις κατηγορίες και τις τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ. ισχύει για μία τριετία (τακτική αναθεώρηση)...»), όσο και από τη ratio της διάταξης του άρθρου 42 παρ. 6 του ν. 3316/05, η οποία διευκόλυνε προσωρινά τις εργοληπτικές επιχειρήσεις, αναστέλλοντας την εφαρμογή τους μέχρι την τακτική αναθεώρηση του πτυχίου τους.

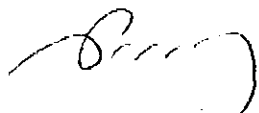
Σ.Α.Τ.Ε.

Συμπερασματικά, κατά την διαμορφωθείσα στο Τμήμα ομόφωνη γνώμη, στο ερώτημα που τέθηκε προσέκει η ακόλουθη απάντηση: κατά την έκτακτη αναθεώρηση του πτυχίου εργοληπτικής επιχείρησης με πρωτοβουλία της υπηρεσίας τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. δεν ελέγχεται η τήρηση των δεικτών βιωσιμότητας, αλλά το εκδιδόμενο μετά την (έκτακτη κατά τα άνω) αναθεώρηση πτυχίο έχει ισχύ μέχρι το τέλος της περιόδου τακτικής αναθεώρησης, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 8 του άρθρου 16 του ν. 1418/84.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

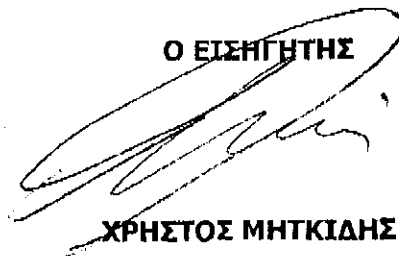
Αθήνα 28 - 2 - 2008

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΡΕΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.

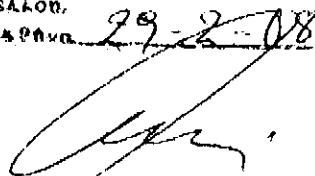
Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΚΙΑΔΗΣ
ΠΑΡΕΔΡΟΣ ΝΣΚ

...επισημοποιείται από το επίσημο και
...έλλοι.
Αθήνα 28-2-08

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΚΙΑΔΗΣ
ΠΑΡΕΔΡΟΣ του Ν.Σ.Κ.